Ն՝ 433 — 1878 ՓԵԽՎԱՐԻ 11 ԲԱՂՄԱ ԻՐԹԷՍԻ — ԻՔԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՍԿԻՆ
Գիր սէնէլիք . . . 320 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապվելէ
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՍԿԻՆ
Գիր սէնէլիք . . . 400 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 210 »
Իւչ այլըգ . . . 110 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապվելէ
Բօսֆոր իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ իթմէյէն վիլայաթտա, ապոնէ պէտէլի վէ հախօտ բօսֆոր իւճրէթի, սիքքէյի իսլամ օլարադ ախզ օլունաճադ տիր։

1 ղրուշլուդ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

ՕՍՄԱՆԼԸ ԷՖԲԵՍԸ

ՄԻՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ԳԱԼԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱՒՐԻՅԻՅԻ ՃԱՄԻ ԵՒՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթիրը իկի
1 վէ 2 ինճի սահիֆէյէրէ 10 ղ.
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապվելէ
ԻԽՏԱՐ. Պանդա, Շիրքէթ վէ ուսուլու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթին պէհէր սրրասը
2 վէ 3 ինճի սահիֆէյէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապվելէ

Մէվսիմը Նաֆիայա տայիր մուսաֆասաթ մէճլիսէն դապուլ օլունաճաղը կիպի, տէրճ օլունմայան էվրադ, սահիֆէնէ իսաէ օլունամազ։

1 ղրուշլուդ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

Իսարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ուսուլը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քէտֆիֆէյի մէվատտ հագզընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեան միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քէտֆիֆէյի մէքէտթիպլէր տախի անքն նամբնտա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 11 ՓԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ

ՀԱԼԸ ՀԱՅՔԸ

Շիմտի իշթէ Աֆղան մէսէլէսի՝ նին հիքմէթի աղնաչըլը, չիւնքի գավկա Աֆղանիսթանտա տէյիլ, Աֆղանիսթան հաքիմի Շիր Ալիտ իմիշ. Ինկիլիզլէրին Աֆղանը պիղէ թէվէֆֆիւհ կէօսթէրիյօր, վէ տահա գաչմազտան, Շիր Ալի գաչը տէյի տէֆա թէվաթուր իթմէլէրինին հիքմէթի տէ պէրապէր։

Շիր Ալինին գաչըլը՝ շիմտի բէսմի մուխապէրաթ իլէ տէ մալիմ օլտու պիթտի. պիչարէ Էմիր, Ինկիլիզ իւլթիմաթօմունա վիրտիյի ճէվապտա, պէնիմ ասի օղլումու թէսահուպ իտիյօրսունուզ տէյի թէվէքքէլի չիքքայէթ իթմէմիշ, վէ իլերիւտէ մալիմ օլաճաղը վէֆհիլէ Շիր Ալիյի գաչըրան, պօղաղլարտա գարլարը՝ իչինտէ գալան Ինկիլիզլէր օլմայըլ, իլլա քէնտի օղլու, Եագուպ խան վէ քէնտի թէպաաբը իմիշ՝ վէ Հինտիսթան խազինէսի տահա պիլտիրմիշ գատար պօշ տէյիլ իմիշ։ Զիւնքի շիմտի արթըգ Եագուպ խան իլէ ուզլաշմագ գապիլ տիր վէ օ հալտէ Եագուպ խան Լօնտրայա տա կիտէճէք զանն օլունույօր։

Իգբար իթմէյիզ քի Աֆղանիսթանը Ինկիլիզ գարշը էլէ ալան Ռուսիա տէյիլ իմիշ՝ իլլա Ռուսիայա գարշը Ինկիլիզ իմիշ. վէ պունտա օլսուն Ռուսիա Ինկիլիզ գարշը բօլիթիգաճա եէնիլտի, էյէր մատտէ զըտտէյնին պիր պիրինէ իթթիֆաքի եա իթթիհատը տէյիլ իսէ. քէզալիք իգբար իթմէյիզ քի լօրտ Պիգընսֆիլտ՝ Մ. Տիզրայէլիյի մահվ իտէմէմիշ տիր։

Պիզ շիմտի պունտան զիատէ պիր շէյ սէօյլէյէմէյիզ՝ չու գատար քի վասթ Ասիատա պիր Աֆղանիսթան գարմըշ ըտը միւսթագիլ պիր իսլամ հիւքիւմէթի օլարագ՝ օ տա թէպաա օլտու պիթտի, վէ բանալավիզմը թասավվուրլարը՝ բանալավիզմը գատար տա վիւճուտ պուլմամը։ Թէէսսիֆ իտէրիզ. ֆագաթ սիւքիր . . . . . ։

Գալը էզհանը ամմէյի մէշղուլ իտէն՝ գայիմէ վէ ըսլահաթ մատտէսի. պունլարը՝ իքիսի տէ գապիլի չէյլէր տիր տէ՝ Պիզ մի եօլունու պուլամայօրուզ՝ եօգսա գապիլիզ չէյլէր տիր տէ պէյհիւտէ մի չայրշէյօրուզ։

Շիմտի արթըգ գայիմէյի՝ ըսլահաթը պիր եանա պրագրպ պու մէսէլէյի հալ իթմէյիզ։

Գայիմէ ֆուրթունասը՝ շիմտիյէտէք աղ պէօյիք իսմլէր վէ գօմիսիօնլար զարդ իթմէտի վէ եանան գայիմէլէրին թիւթիւնլէրի աղ բրօթէ հավայա սավուրմասը. լաքին պահրը միւնճէմիտտէ պու գատար կէմի պաթտրգտան սոդրա, հալա հէր սէնէ գութպու չըմալիյի պուլմադ իւզրէ կէօնիլլիւլէր իլէ կէմիլէր աօնաթըլըզը կիպի, Պիղատ տէ պաթան բրօթէնին արդասընա եէնի բրօթէլէր զուհուրու հէմէն պու գապիլտէն տիր տինէպիլիր։

Լաքին սիւնքի վէֆէն պիր թէպշիրինէ պագըլըբ իսէ՝ պունտտա սօնու կէլմէքտէ տիր՝ վէ եագընտա ճիւմիէնին մէմնունն օլաճաղը սիւրէթտէ գայիմէնին գալգաճաղը՝ եախօտ իթթիպար պուլաճաղը տէրատէթ իմիշ։

Պիզ վէֆէն պու Նիւսխէսինի սագլայըպ՝ թէզէին իթմէք իւզրէ պիր աղը եալտըզը չէրչիւպէ սըրարըշ իթմէյիզ։

Ըղահաթա կէլինճէ՝ պիզ վէ ալէմ, էվվէլայը ուսուրուն հիմմէթի իլէ պու եարըմըշ պիթմիշ վէ եագընտա պիր խաթթը հիմայուն իլէ իլանընա մունթազըր ի՝ քէն՝ պունուն հագգընտա տա եէնէ վէֆէ տա պիր թագըմ թասավվուրլար վէ բանալար վէ բրօկրամլար տէրճի հագիգէթէն իսթիղրազըմըզը մուճիպ օլմուշ տուր։

Հէլէ բրօկրամըն պիրի հէր նէ գատար օն պէնտի հավի օլաճագասա տա՝ պիզճէ եալընըզ պիրինճի պէնտի հէր մագսէտ քէտֆի իսիւկինտէն՝ օգույանլարըմըզըն մէսրուրիյէթինի իլթիզամ իչուն՝ խասսէթէն զիյրտէ տէրճ իտէրիզ։

ԴՐՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ՀԱԳԳԱՆԹՅԷՆ ՎԷ ՇԷՐԻԱԹ

«Ումմումի պիր միւսալաթ մէճլիսի քիւշատը իլէ կէրէք Իսլամ վէ Խրիսթիյան վէ կէրէք Էֆրենտի միւսալաթ իւզրէ թուրուլմասը իչուն թէտապիրի լազմէ իճրա օլունմալը տըր. պու մէճլիստէ տեվլէթի Ալիյէնին Իսլամ վէ Խրիսթիան վէ միլլէտի սայիրէսի ճանիպինտէն վէ հէր պէր ռէվլէթ թէրաֆընտան պիրէր աղա պուլունտուրուլմասը, վէ վէրէճէյի գարար կէրէք տեվլէթի Ալիյէ վէ կէրէք ռէ-ելը էնէրկիյէ Բէրֆէտ-դան մէրի իւլ իճրա թուրթուլարագալէյհինտէ հէր պէր Բէրֆէտ պիր կէօնէ եօզը վէ իթիրազ պուլմասը, վէ պու մէճլիսին մայէթինտէ քէնտի ինթիխապը իլէ սայրը միւթէատտիտ մէճլիսլէր թէշքիլ օլունմասը։»

Մարիֆէթ շիմտի՝ հէր պէր Բէրֆէտ պիր կէնէ եօզը վէ ինիրաղ ալանմայաճագ պիր մէճլիսե տեվլէթի Ալիյէնին Իսլամ վէ Խրիսթիյան վէ միլլէտի սայիրէսի ճանիպինտէն վէ հէր պիր տեվլէթ թարաֆընտան պիրէր աղա պուլմագտա տըր։

Զիւնքի ըէյլերի պէօյլէ էօզր վէ իթիրազ դապուլ իթմէզ զաթլար հիչ պիր եէրտէ եօգ տէյիլ տիր. ֆագաթ գանունէն տէ պունլար հագզը ինթիխապտան սագիթ օլան թագըմտան տըրլար։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ա.Յանա Հալա

Լահօր, 21 քեան. էվ. — Աֆղանիսթան էմիրի Թիւրքիսթանա ֆիրար իթմիշ, վէ Քեապիլտէ իսարէի ուզուր իչուն մախսուսմա Եագուպ խանը թէրք իյէմիշ տիր։

Ինկիլիզլէրին Եագուպ խան իլէ ադտը միսալէհէ իթմէյէրի, միւթէմիլ օլուպ, չու հալտէ Եագուպ խան Ինկիլթէրրանա ազիմէթ իտէճէք տիր։

Լօնտրա, 21. — Պիր բէսմի թէլէկրաֆ, էմիր Շիր Ալինին Թիւրքիսթանա ֆիրար իտէրէք, Ինկիլթէրրա իլէ միւղաքէրէնէ կիրիշմէք իւզրէ մախսուսմա Եագուպ խանը սէրպէսթ պրագմըշ օլտուղունու պէեան իտէյօր։

Լօնտրա, 20. — Թայմզ ղազէթասը, Ռուսիա հագգընտա իպրազ իթմիյի սէպաթը մէնէքինտէն տօղայը լօրտ Պիգընսֆիլտի թէպրիք իտէյօր։

Ս. Բէթէրսպուրկտան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆ, Բեապիլի թէրք իթմէք իւզրէ Ռուսիա սէֆարէթինէ Զար թարաֆընտան էմր ինա օլունտուղունու թաստիգ իտէյօր։

Ս. Բէթէրսպուրկ, 21. — Պու կիւն թուրուգ վէ մէապիր նէզարէթի բիշկեահընտա, թալէպէ վէ միւհէնտիս թագըմընտան պիր խայը ատէմէր թօրանը։ Թուրուգ վէ մէապիր նազարը, չու թէշէպպիսիսն նիզամըզըզընը հէյէթի մէպուսէի մէզքիրլեէ թէֆիմ իթմէքլէ, ինթիզամա իրասը խալէլ օլունմագսըզն զալէպէլիք քէնտի պաշընա սաղըլմըշ տըր։

Փարիս, 21. — Սէնանթօ վէ մէպուսան գամարալարը դաբանմըշ տըր, վէ թէքրար քեան. սանկինին 14նտէ քիւշատ օլունամագ տըր։

Պօ-սոպահ ալընան Ռեյլէրթիլը.

Լօնտրա, 22. — Օպզերվըր ղազէթասը, սուլհ վէ եա հարպ Ռուսիա տեվլէթինին իրատէթինէ մէրպութ օլտուղունու պէյան իտուպ. իլավէթէն տէյօր քի, ասայիշբէյվերանէ նիւմայիշլերին պիր մանասը օլմայըպ, Պէրլին ահանամէսինին իճրասը լազմ տըր։

Ա.Թինա, 22. — Պէրլին ահանամէսինէ թէվֆիգէն հուտուտը Եունանիեէնին թասիհի խուսուսունա, Եունանիսթան թարաֆընտան միրալայ Սաքունճաքի վէ դայիմագամ Վալլիո վէ պին պաշը ֆօնթօքլի գօմիսէր թային օլունտուլար։

ՏԱԹԻԼԻՅԷ

Ճումաա իրթէսի կիւնքի նիւսխէսիզատ, Սըրպ հուտուտունտա գարըշըգլըգ զուհուր իթմիշ օլմասընա տաիր, վէֆէրն տէրճ իթտիյի պիր խապէրի ըիվայէթ նէվինտէն օլարագ պէեան իտուպ, տէսթրէս օլաճաղըմըզ մալիումաթը իլէրիւտէ պէեան իտէճէյիմիզի վատ իթմիշ իտիք։

Պու պապտէ իճրա իթտիյիմիզ թահդիգաթա նազարէն, պէօյլէ պիր գարըշըգլըգ զուհուրու ըիվայէթի, իսայլըճա միւպալաղալը օլուպ, վուգուս պուլան ճիւզի վուգուսաթ տախի պիր էհէմմիյէթի մախսուսէնի հայիզ օլմատըզը կիպի, զաթէն Սըրպիա սէֆիրի Մ. Դրիսթիչ հազրէթլէրի, իթիմանամէսինի խաքիքայի չահանէյէ թագտիմ իթմէմիշ օլտուղունան, վէ իթիմանամէսինի թագտիմ իթմէմիշ օլան պիր սէֆիրէ նօթա կէօնտէրմէք տախի էօթէտէն պէրու ուսուլը մէրիէի տիբլօմասիէ մուղայիր օլտուղու տէրքեար պուլունտուղունան, պու իքինճի ճիհէթին տախի ասլ ու էսասը օլմատըզը անլաշըլմըշ տըր։

—Ահտնամէնին իճրատի ահքիամը զըմնընտա վուգուս պուլան թէշէպիսաթ նէվինտէն օլարագ Աւսթրիա տէվլէթի իլէ Պապը Ալի արասընտա ադտ օլունաճագ մուգավէլէ հագգընտա մէնաֆիի թարաֆէյնի միւթէզամմին պիր գարար վերիլմիշ, վէ օլ պապտէ իրատէի սէնէտէի բատիշահի տախի շէրէֆհուսուտը իթմիշ տիր։

— Ռում Բաթրիգի էֆէնտի հազրէթլէրինին վէքիլի, ճումաա իրթէսի կիւնիւ բաթրիգ Քիւբէլեան էֆէնտի հազրէթլէրինին խանէսինէ պիլ ադիմ, Բաթրիգի միշարիլէյհ հազրէթլէրի իլէ էքի սաաթ գատար միւլագաթ վէ սիւքեալէմէ կիրէմիշ տիր։

—Մալիէ նէզարէթի թարաֆընտան պու կիւնքի Օսմանը ղազէթալարընտա նէշր օլունան պիր իլանը բէսմի, Մէհէմմէտ ըն մահուտ բլանընը թէքզիլ իտուպ, պու կիպի նէշրիյաթա էմնիյէթ օլունմայարագ, անճագ իլանը բէսմիէ միւնթազրը օլունմասընը պէյան իտէյօր։

—Ռուսուլը ինթիխապը մէմուրին իլէ, բօլիս վէ ժանտարմա ուսուլունա տայիր պիրէր գանուն եարըմագ իւզրէ տիր։ Իշիտիլտիյինէ կէօրէ, տէվլէթ իսթէտիլի հալտէ էճնէպիլիրէէն տախի բօլիս վէ ժանտարմա սունուֆունա ատէմլէր ալապիլմէք իչուն, գանունա ահքամը մախսուսէ վազ օլունաճագ իմիշ։

—Տաուտ բաշա սահրասըյլա մէվգբի սարիէտէ չատրը ալթընտա պուլունան ասաքիրի չահանէնին մինասիպ քէօյլերէ թագսիմի իլէ գըշլարտա իգամէ իթտիրիլէրէք, սօուգտան մուհաֆզարը թէտապիրինէ թէշէպպիւս օլունմուշ տուր։

—Պուլգարիսթան թանզիմաթ գօմիսիօնու, տէվլէթլէրին Սօֆիա գօնսօլօսլարընտան իպարէթ օլմադ կէրէք իքէն, Ռուսիա տէվլէթի, գօնսօլօսունտան մաատտա պիր տէ պիր գօմիսէր կէօնտէրմիշ օլտուղունտան, սահր տէվլէթլեր պունուն իքիսինտէն պիրիսինին գօմիսիօնտան չէքիլմէսինի թալէպ իթմէքտէ իմիշլէր։

— Պօնա Սարայտա թապ ու նէշր օլունան պիր ղազէթայա եէնի Բաղարտան 12 ք. էվվէլ թարիխլի եազըլըբ ղնա կէօրէ, Նազիֆ բաշա վէ Արնաուտ ըէիսլէրի միանէլէրինտէ աչըլան մուխապէրաթ նէթիճէրէզիր օլմամըշ տըր։ Արնաուտ ըէիսլէրի, Մակեդոնիա սոբլարընա գարշը Արնաուտ առքէրլէրինտէն պիր պիր մըդտար առքէր կէօնտէրմէք թէբլիգինի ըէտտա իթմիշլէր, վէ անճագ քէնտի մէմլէքէթլէրինին հուտուտունու մուհաֆզա խտէճէք օլտուղլարընը պէեան իլէմիշլէր։ Արնաուտ ըէիսլէրի, շիմտի տաիր վիլայէթլէրէ միւլհագ օլան պաղը գաղալարընը Արնաուտլուղա իլհագընը վէ Արնաուտլուղա պիր մուխթարիյէթի իտարէ վերիլմէսինի, վէ վալիլէրինի քէնտիլէրի ինթիխապ իտիպ, Պապը Ալիտէն թատիգ օլունմասընը, վէ Արնաուտ լիսանը, ըէսմի լիսան տէյի թանըլմասընը թալէպ իյլէմիշլէր տիր։ Արնաուտ իթթիհատը Աւսթրիալըլար իլէ հիւանի միւնասէպաթտա պուլունմագ գարարընը վերմիշ տիր։

—Լօյտ գուսթանեասը պու հաֆթա թունայա վաբօր սէֆիրլերինի թարթիլ իտէճէք տիր։

—Աւսթրիա հիւքիւմէթի Պօսնա վէ Հէրսէք էեալէթլէրինտէ Տէրսաատէթ Ռում բաթրիգինին օրթհօտօքս բիսգօպօսլար իւզրինէ օլան հիւքմիւ բուհանիսինի, վէ պու բիսգօպօսլարըն իտարէի Օսմանլը զէմանընտա անճագ խուսուսաթը բուհանիյէէ տայիր հայիզ պուլունտուգլարը հուգուգու, պու տէֆա թատիգ վէ լազգա իյլէմիշ տիր։

—Ռուսճուգտան 13 ք. էվվէլ թարիխլի եազըլան պիր մէքթուպտա սթիտէքի ֆըգրա կէօրիւլմիւշ տիր։

«Պիր Օսմանը միրալայը՝ շիմտի Ռուսճուգտա պուլունմագտա տըր։ Միւմայիլէյհին մէմուրիյէթի, Օսմանլըլարըն հարպ լէվազիմաթ վէ էսէվլաթը պուրատան գալարըմագ տըր։ Ռուսճուգտա Օսմանլըլարըն տահա 300 գրթա թօքլարը վար տըր։»

ՇԱՐԳԻ ՐՈՒՄԷԼԻ ՎԻԼԱՅԷԹԻ ԹԷՇԲԻԼԱԹԸ

Բումէլիոն էն մուհիմ վէ էն աղբը մէսէլէսի, պու վիլայէթին թէշքիլի օլտուղու մալիւմ տիւր, վէ Բումէլիյէ Թային օլունան գօմիսիօնլարտան էն զիյատէ զահմէթ չէքէճէք վէ էն զիյատէ միւշքիլաթէ տիւշար օլաճագ օլանը տա պունա Թային օլան գօմիսիօն տուր։

Պու օ դառար միւշքիլ պիր մատտէ տիր քի, պաշա չըգ ադամըն տան չօղլարը իմիա տախի իթմէմէք տէ տիր, վէ պաղըարը տա, պաշա չըգսա տա իճրա օլունապիլէճէյինտէն, եախսա Թուլ միւտտէթ տէվամ օլունապիլէճէյինտէն։

Միւշքիլաթ վէ մումանաթ վէ տէսիսէլերի ինքեար իտէմէզ իսէք տէ, պիզ պու էֆքեարտա տէյիլ իզ, վէ մէմուլ իտէրիզ քի, գօմիսսիօն վագտա Թային օլունան վագթտա իշինի պիթիրէմէյէճէք իսէ տէ, նիհայէթ պիր մուվաֆֆագիյէթլէ իշի պաշա չըգարաճագ տըր։ Հէր նասըլ իսէ Բուսիա էյի վագթ պուլմուշ օրալարտա մանէն վէ մատտէթէն նուֆուզ վէ Թէյսիր քէսպ իթմէյէ վէ հէր նէ Թէրաֆա տէօնիւլսէ, ըէյճէ ասլան բայը եինէ օնա վիրիլէճէք տիր զանն օլունուր։ պունա տա Թէք շու Բումէլի զայլէսի պիթսին տէ, պիր սօն ֆէտտաքեարլըզըմըզ տա պու օլուն տէմէքտէն պաշգա պիր շէյ էլիմիզտէն կէլմէդ։

Պունտան ադէմ Պաղը Ալի, վիլայէթը մէզքուրէ Թէշքիլաթը իշիւն պիր լայիհէ եարըպ, գօմիսսիօնա իպրաղ օլունմագ իւզրէ քէնտի գօմիսէրլէրինէ Թէսլիմ իթմիշտի քի, պիր սիրէթինի կէչէնտէ վարագամըզա տա տէրճ իթմիշիզ։ լաքին սօղրատան գօմիսիօն հէմ քէնտի միւզաքէրաթընա վէ հէմ վիլայէթին Թէշքիլաթընա տայիր պիր բրօկրամ եարմըշ օլտուղունտան, մուախարէն պու տախի նէշր օլունուպ մուճիպինճէ մուամէլէ օլունմագտա օլտուղու տա մէրվի տիր։

Պու բրօկրամը Ավսթրիա պաշ գօմիսէրի գալէմէ ալըպ պիլ ճիմլէ գօմիսէրլէր Թէրաֆընտան գապուլ օլունմուշ օլտուղունտան, պունուն տա պիր սիրէթինի պէր վէճհը ամի Թէրճէմէ խաէրիզ։

—

Գօմիսսիօնուն Թահթը միւզաքէրէնէ ալաճագը մէվատը ումմուիեէ իքիյէ Թագսիմ օլունմուշ տուր քի, պիրիսի ճիհէթը նազարիյէ եախսա իրմիյէսի, եանի գօմիսսիօն գարարլարընտան նէ էսաս վէ մէպտէյէ միւպթէնի օլաճագը, վէ տիկերի ֆիրիյիաթը, եանի Շարգի Բումէլի վիլայէթինէ մախսուս Թանզիմ օլունաճագ դանունու էսասի մատտէլէրինէն նէ սրբա իլէ գալէմէ ալընաճագը տըր։

Գօմիսսիօն միւզաքէրաթընէն միւպթէնի օլաճագը էսաս վէ մէպտէ պունլար տըր։

ԳԼՈՒՄԸ ԷՎՎԷԼ

Լաաը ոսմոմդէ պէյանընդա.

Ա. Գօմիսսիօն, Պերլին ահանամէսինէն 13, 22 վէ 62նճի պէնտլէրինի էսասը մուամէլէ իթթիխաղ իտէճէք տիր (1)։ Պու տիմէք տիր քի գօմիսսիօն պու պէնտլէրին Թապիրաթընը տա պիր հարֆընը տա Թատիլ իտէմէճէք տիր. վէ տայիմա պու պէնտլէրի աերխաթը իթմէճէ մէճպուր օլուպ, վիլայէթին դանունու էսասսինի տախի Թամ մէզքուր պէնտլէրին ահքեամը իւզէրինէ պինա իտէճէք տիր։

Բ. Եինէ Պերլին ահանամէսինին 18նճի պէնտի մուճիպինճէ, կէրէք Տէվլէթը Ալիյէնին վիլայէթ նիզամնամէսի վէ կէրէք Սթամբոլ գօնֆերանսընընն ոէքիզինճի մէճլիսինտէ վիրիլէն զարարընը, գօմիսսիօն միւզաքէրաթընա պիրլը մէպտէ իթթիխաղ օլունաճագտըր, լաքին գօմիսսիօն այնը այնընա պունարա մութապագաթ իթմէյէ մէճպուր օլմայաճագտըր։ Հաթթա գօմիսսիօնուն ըէյինճէ, պունարառ իհթիաճաթը մահալինէ Թէվաֆրզ իթմէյին նօզթարը քեամիլէն Թէպտիլ իթմէնէ գօմիսսիօնուն բուխառթ վէ սէլահիյէթի տախի օլաճագտըր։

Գ. Գօմիսսիօն չալըշաճագ Շարգի Բումէլի վիլայէթինէ էօյլէ պիր նիզամ վէրմէյի քի, վագթը հալ նէ գառար միւսաատ իտէպիլիր իսէ, պու նիզամ զարպի էյրօբա մէմալիքլէրինին էֆքեար վէ ուսուլինէ Թէվաֆրզ իթմին, վէ օլ վէճհիլէ Շարգի Բումէլի վիլայէթի տէ շիմտիքի մէսէնիյէթ տայրէսի տախլիինտէ պուլունուպ, անտէն հասըլ օլաճագ մուհասսէնաթա տա հիսսէառար օլսուն։

Իմտի գօմիսսիօն տէրէճէյի նիհայէյի հուրրիյէթէ բայէթլէ վիլայէթը մէզքուրէ Թէշքիլաթը մէվատը էանտիրէճէք տիր։

1. Էմնիյէթը մալ վէ ճան։

2. Հիւքիւմէթ միւտախէլէսի օլմայաճագ սիրէթատ, վէ տավարընը հագդ վէ սիրամթա բուեէթինէ միւսթայիտ պիր ուսուլու տալիյէ։

3. Շիմտիքի մալիյէ իմմինէ մուվաֆֆագ վէ ճիւմլէյի խօշնուտ իտէճէք սիրէթատ վերկիրէրին Թէվզիհ, վէ վիլայէթին ումուրու մալիյէսինին օլ վէճհիլէ իտարէսի։

4. Սէրվէթ վէ մոմուրիյէթը վիլայէթին ալէլ ումում Թէրաղզը. եաթը իշիւն գրէտիթօ պանդասը իհտասը, վէ Թիճարէթ, զէնաաթ վէ զրատթա սէրմայէ հասըլ իթմէք իւզրէ պիր Թէտպիրի ումումի։

5. Թուրուգ վէ մէապիր ինշասը։

6. Մէզհէպճէ Թէքմիլ սէրպէսիյէթ վէ միւսավաթ, վէ հէր մէզհէպին ալէսէվիյէ հիւքիւմէթ իլէ պիր Թարդ վէ պիր գայատ իւզրէ իրթիպաթը։

7. Հէր պիր մէզհէպ վէ ճէօմատթըն մէնաֆիի բուհանիյէ վէ հուգուգլարընա տօգունուլմայաճագ, վէ ահալինին տէ Թարագզիյաթը մէարիֆ վէ Թէրպիյէսինի միւսթէզիմ օլաճագ սուրէթատ մէզհէպ վէ Թէրպիյէ ուսուլի։

8. Մոթթպուտթա սէրպէսթիեէթ տայրէսինտէ պիր նիզամ իթթիխաղը։

9. Ահալինին հագդանիյէթ իւզրէ ալէսէվիյէ մէմլէքէթ մէմուրիյէթլէրինտէ իսթիխտամը, վէ մէմլէքէթին իգթիզասընա կէօրէ ահալիլէր Թէրաֆլարընտան մէպուսլար եանի վէքիլլէր Թայինի։

10. Գուվվէթլի պիր հիւքիւմէթը իճրաիյէ, ֆագաթ եինէ պիր նէզարէթ Թահթընտա օլարագ։

11. Պիր իտարէյը պէլէտիյէ, քի հիւքիւմէթ իլէ ահալինին մէնաֆիինի պիր բատէտ իլթիզամ իտիւպ պիրինի օ պիրինէ Թէճավուզ իթմիրմէսին։

Դ. Գօմիսսիօն հէր հալտէ շունա տըդդաթ իտէճէք տիր քի, զարպի էյրօբանին բէյնէլմիլէլ մէվզուաթլարը հէր նէ դառար տէրէճէյի միւքէլլէմէտ իսէ տէ, հէնիւզ պուրալարընը իհթիաճաթընա, վէ ահալիլէրին հիյէթը սապզդասընա վէ նէ տէ ուսուլ վէ ատէթլէրինէ հէնիւզ ճէվապ վիրէմէյիպ, պէլքիմ մանալարը պիլէ տահա պուրալարտա լայըգը վէճհ իլէ աղնաշըլըը շէյլէր օլմատըգընտան, չօղ եէրտէ իճրասը նագտպիլ շէյլէր տէ օլապիլիր. իմտի գօմիսսիօն զարարդ մրգէթլէրինէ բօլիթիգաճա Թագլիա օլաճագ շէյլէրի տէ պու վիլայէթտէ իճրայա չալըշմայաճագ տըր, իլլա Դ. պէնտտէ պէյան օլունան ուսուլէ մուվաֆֆագ եանի շիմտիքի ահալիլէրին պուլունտուղու մէարիֆ վէ Թէրպիյէյէ նիսպէթլէ հէր նէ լազըմ կէլիրսէ էվվէլանլէրի հասըլ իտէճէք տիր։

Ե. Պերլին գօնկրէսինին ադասը մերամը, Շարգտա միւթէմէքքին միլլը միւսթէլիֆ պէյնին. տէ տայիմա մէվճուտ օլան մէնաֆի, մէզհէպ, վէ սայըր իտտաալարա պիր Թէսվիյէ սիրէթի պուլուպ, նէ գառար միւմքին իսէ պունլարտա պիր մուվաղէնէ հալ իթմէք օլտուղունտան, պու էֆքեարա մուվաֆագաթլա գօմիսսիօն հէր նէ գառար էքսերիյէթը ահալինին հուգուգու մէշրուէսինէ բայէթ իտէճէք իսէ տէ, ադալլիյէթին հուգուգունու մուհաֆզա իթմէքտէն տախի պիգայտ օլամայաճագ տըր։

ԳԼՈՒՄԸ ՍԱՆԻ

Նէզամը էսասլէրին հավէ օլաճագը Դէվլաթը Դ-ՐԷՆՆԷՎԷյէ պաղընա.

Պերլինճի պապ. — Վիլայէթին հուգուգու ումումիյէ վէ իմմիյազաթը նէ տիր։

Իքինճի պապ. — Ահալինին հուգուգու նէ տիր։

Իւչիւնճիւ պապ. — Վիլայէթ վալիսինին հուգուգ վէ վազիֆէսի նէտէն իպարէթ տիր։

1° Տէվլէթէ միւթաալիգ օլանը, վէ

2° Մէմլէքէթէ միւթաալիգ օլանը։

Տէօրտիւնճիւ պապ. — Հիւքիւմէթը իհրայէյէ։

1° Մէմլէքէթին մէմուրիյէթլէրի նէ օլաճագ, վէ պունլար մէմլէքէթին նէրբէլէրինտէ իսթիխտամ օլունաճագլար.

2° Ադլ վէ նասպը մէմուրին։

Պէշինճի պապ. — Ահալինին մէպուս Թայինի հագդը.

1. Մէպուսլարը սէլահիյէթի նէ՛ օլաճագ.

2. Նասըլ Թէշքիլ օլունաճագ.

3. Պունլար նասըլ նասպ ու Թային օլունաճագ։

Ալթընճը պապ. — Մէմլէքէթին մալիեէ մատտէսի.

1. Իտարէյի մալիյէ.

2. Տօղրուտան տօղրույա վէրկի.

3. Բուսումաթ.

4. Մատէնլէր.

5. Զայլար վէ օրմանլար.

6. Կիւմրիւք վէ Թամղա.

7. Իլթիզամաթ վէ ինհիսար.

8. Թուրուգ, մէապիր վէ ումուրու նաֆիա։

9. Բոսթա վէ Թելէկրաֆ.

10. Զրաաթ, զէնաաթ վէ Թիճարէթ.

11. Իթիմատ պանգալարը իհտասը։

Եէդինճի պապ.—Իտարէի միլքիյէ եա Տաբիիյէ.

1. Վիլայէթին գաղալարա նահիյէլերէ Թագսիմի.

2. Իտարէ մէմուրլարընընը սըֆաթ վէ իհնվանլէրի.

3. Պունլարընը տայրէի սէլահիյէթլերի.

4. Պունլարընը սիւրէթը նասպը.

5. Մինաղաա.զուհուրինատ սիւրէթը իտարէ։

Սէքիզինճի պապ.—Ադլիյէ.

1. Մէվատտը ումումիյէ.

2. Արզուհալլեր վէ օնլարընը հէվալէսի.

3. Վիլայէթին մէհքէմէլերէ Թագսիմի.

4. Մէհքէմէլերին ատէտի, Թերքիպի վէ սէլահիյէթլերի.

5. Հաքիմլերին սիւրէթը նասպը.

6. Միւտտաիյի ումումիլեր.

7. Իլամլարընը իճրասը։

Տօղուզունճու պապ. — Մէզհէպ.

1. Մէզահիպի միւխթէլիֆէտէն օլան ճէօմատթընընը տէվլէթ իլէ վէ վիլայէթ հիւքիւմէթի իլէ օլաճագ միւնասիպէթլերի.

2. Մէզահիպի միւխթէլիֆէտէն օլան ճէօմատթընընը եէքտիկերի իլէ օլաճագ միւնասիպէթլերի.

3. Կիւրուհու բուհանիյէնին հուգուգու վէ ֆերայիզի բօլիթիգիյէլերի, քեզալիք Թարիգաթ մանասթընընընքի.

4. Հիւքիւմէթին մէզահիպ իւզրինէ օլաճագ նէզարէթի։

Օնունճու պապ.—Մէարիֆի ումումիյէ.

1. Մէվատտը ումումիյէ.

2. Մէվզէքէթ մէքթէպլերի, վէ կիւրուհու բուհանի եէտինտէ օլան մէքթէպլէր.

3. Պունլարընը իքիսինին տէ իմթիազաթը.

4. Պունլարա օլաճագ նէզարէթը հիւքիւմէթ.

5. Մէճպուրի Թէրպիյէ մէսէլէսի, վէ մէքթէպլերէ օլաճագ իանէլեր.

6. Խօճալարընը նասպը. (մէմլէքէթճէ)։

Օն պիրինճի պապ. — Ասքերի միլիեէ նիզամը.

Օն իքինճի պապ. — Զապթիյէ վէ ժանդարմա նիզամը։

Օն իւչիւնճիւ պապ. — Արպի նիզամը.

Օն տէօրտիւնճիւ պապ. — Մէմուրլարընը հուգուգ վէ վազիֆի. պունլարընը իլերլի նէ վէ Թագաիւտիք նիզամը վէ զաբթանը տագամա պունլարընը սիրէթը իթաաթ վէ նիզամաթը սայրէսի։

—

Իշթէ Ավսթրիա պաշ գօմիսէրի միւսիւ Գալէյին գալէմէ ալըպ պիրթիւն գօմիսսիօնուն դապուլ իթթիյի լայիհէնին միւնտերիճաթը պունլար օլուպ, պունլարընը տայրէյի մէտէնիյէթ տախլինտէ օլան հեր վիլայէթէ էլզէմ օլաճագը տէրքեար տըր։ Պիզիմ էսկի վիլայէթ նիզամնամէլերինտէ պունլարընը էքսէրիսին տէն պահս օլունմուշ իսէ տէ պու միւսիւ Գալէյինքի տահա մուֆասալ վէ տահա մունթազամ կէօրիւնիւր, պինանէն ալէյհ պունլարընը ճիւմլէսինին Թանզիմի գօմիսսիօն մարիֆէթի իլէ ըէսիատէյի հիւմնիւ խիզմատ օլտուղու հալատ, սայըր վիլայէթլերէ տէ պիր ալա նումունէ օլապիլիր. պաղալըմ Թէքմիլինի վէ նէշրինի նէ վաղթ կէօրէճէյիզ, չիւնքի պունլարը հէմ տէվլէթը Ալիյէ Թասսիֆ իտէճէք տիր, հէմ տէ ասհապը գօնկրէտէն օլան սայըր տէվլէթլերը։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

Վարնա մուխպիրիմիզէն աթիտէքի մէքթուպու ալմըշըզ տըր։

Վարնա, 4 դեկտ.

Ա. — Հիւքիւմէթի ճէտիտէ պիր միւատէթտէն պէրու մէճլիսլերին Թէշքիլի, վէ բէխս վէ աղալէրինին ինթիխապը յլա մէշղուլ օլուպ, պինանէն ալէյհ մէսալիհի ումումիյէ պիզզարուր վագթ ու զէմանընյլա բույէթ օլունամամագտա էսի. պիր գաչ կիւնտէն պէրու տուր քի, իտարէ, Թէմիզլի հուգուգ վէ պէլէտիյէ նամընյլա իւչ մէճլիս Թէշքիլ օլունուպ, բէխս վէ աղալէրի տախի նասպ ու Թային դըլընմըշ օլմաղլա, պատէգին իշլերին պիլա Թէէխիր բույէթ օլունաճաղը պէտիհի տիր։

Բ. — Պուլղարիսթանա բրէնս ինթիխապը իշիւն հեր Թարաֆտան իզամ դըլընաճաղը կիպի, շէհրիմիզտէն տէ միլլի մուխթէլիֆէ Թարաֆընտան պիլ ինթիխապ, պէր վէճհը՞ամի իւչ զաթ, դարիպէն Թրընովայա կէօնտէրիլէճէքլեր տիր։

Պուլղարլարտան պիր զաթ.

Իսլամլարտան, Բրավատը խանէտանընտան Օսման պէյ.

Բումարտան պիր զաթ.

Գ. — Շէհրիմիզէ միւթթասըլ պուլունան հէնտէք վէ դալլէրին հէտմինի, վէ սօգաղլար գալըրմիլարընը Թամիրինի հիւքիւմէթ քէմալը կէրմիեէթլէ իճրա իթթիրիեօր։

Դ. — Պուլղար, Բում վէ էրմէնիլէրտէն սիւքի ասքէրիեէ խալխալ գըլընմագ իւզրէ 20 տէն 22 եաշընա գառար օլան չօճուգլարընն էսամիսինի միւպէյեին տէֆթէրլերի Թարաֆը հիւքիւմէթտէն ալաղ օլունմուշ տուր։

Ե. — Կէրէք շէհիրտէ վէ կէրէք խարիճտէ ասայիշ պէր քէմալ, վէ հաթթա ուֆագ Թէֆֆէք շէգավէթին տէ ատէմի վուգուի իհթիմալ տըր։

Զ. — Հիւքիւմէթ Թարաֆընտան սարրաֆլարա վերիլէն Թալիմաթը ճէտիտէ իւզրինէ, քեամֆէսի պիրտէն Թաթիլի իշղալ իթմիշ տիրլեր. Թալիմաթը մէզքուրէ ահքեամը 100տէ 20 բարատան զիատէ ֆարգ ալընմամագ, հեր կիւնքի սաթըշին մըղտար վէ ճինսինի միւպէյյին, հիւքիւմէթտէն իսթէնիլմիճճէ իպրաղ օլունմագ իւզրէ տէֆթեր ԹուԹուլասը, վէ հեր հաֆթանընն բայեճի բիատասը, բէթերսպուրկտան Թելէկրաֆրա մալիումաթ ալըպ, այնընյլա միւշթերիլերէ իպրաղ օլունմասը վէ տահա պու կիպի պիր գաչ պէնտտէն իպարէթ տիր։

Զէնա կիւն ադէմ Ադամոս ճիհէթինտէ Բուս ասքէրիյլէ իսլամ էհալիսի պէյինտէ շէտիտ պիր մուտարէպէ օլտուղու, վէ Թէրաֆէյինտէն Թէլէֆաթ տախի վուղուլտուղու պէյինենաս սէյլենմէքտէ իսէ տէ, Թաֆսիլաթ վէ հաղիգաթընա տէսթրէս օլունտուգդա արդ իտէրիմ։

—

Էտիրնէ մուխպիրիմիզէն աթիտէքի մէքթուպու ալմըշըզ տըր։

Էտիրնէ, 6/18 դեկտ.

Էտիրնէ Բուս պէլէտիյէ սանդըղընը հալը միւզայիդատա պուլունմասը կէօրիւլերէք, պու-

նա պիր չարէ արանըմագ իւղրէ, հիւքիւմէթը մահալիյէճէ եթթիխաղ օլունան թէապիր մուհիպինճէ, Ռուսլարըն էսիրնէյէ կէլտիկի զէմանտան պէրու թահսիլ օլունամայըպ, պագայա գալմըշ օլան, էմլաք վէ թէմէթթիւ վէ սաիր վերկիլերին, լիրա եիւզ զշ. հիսապըյլա թահսիլինէ, վէ պիր տէ էմթաա վէ էշեա ֆիւրուխթ իտէն էտնաֆին, մուգատէմա ալթը այլըզը էլլիշեր վէ եիւզէր ղուրուշա օլարագ ալմըշ օլտուղու ռուխսաթիյէ թէղքէրելերինին միւատէթի խիթամ պուլմագտա օլմասընտան, պունլարըն թէճ. տիտինէ գարար վերիլիպ իճրասընա միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր։

Եալնըզ չու ֆարգ վար քի շիմտիքի թէրթիպ իւղերինէ հեր պիր էտնաֆ ալէա էվաթ վէ էտ. նա իթիպարըյլա, եվվելքի ալթը այլըզը էլլի վէ եիւզ եէրինէ, այտա եիրմի պէշ, էլլի, վէ եիւզ ղուրուշվիրեճէքլեր, վէ օլ վեճհ իլէ ռուխսաթիյէ թէղքէրէսի ալապիլէճէքլեր տիր։

Եինէ հիւքիւմէթին գարարը վէ թէշէբբիւլ իտէն գօմիսիօնը մախուսըն թէտապիրի իւղերինէ, պիր վագըթտան պէրու քէսրէթ իւղրէ եաղան եաղմուրլարտան, վէ եէվմիյէ կէչիպ տէօնէն պինլէրճէ արապալարտան պօղուլուպ, խթիմալէ ղայրը սալիհ օլան չեհրին ճատտէ չօսկ վէ գալարրըմ. լարընն թամիրինէ լիւզում կէօրիւլիւպ, պու պապտէ վուգու պուլաճագ մեսարիֆէ գարշըլըգ թուրթուլմագ իւղրէ, սինին օն ալթըտան եօգարը օլան քէտֆիֆէի ահալինին նուֆուսը գիւքիւրընտան օնար ֆրանգ ալընմասը թէնսիպ կէօրիւլերէք, ամէլիյաթընա միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր։

Տիւնքի չարշէնպիհ կիճէսի սաալթ օն բատտէլերինտէ, Սուլթան Սէլիմ ճամիսի ճիվարընտա Գրուա Բուժ (Հիլալը Ահմէր) էնթանտանընա (իտարէխանէ) թախսիս օլունմուշ օլան Գէօր Հասան աղա զատէ Հիւսնիւ պէյին ճէսիմ գօնագլարընտան հարիգ ղուհուր իտէրէք, էթրաֆընտա սիրայէթ իտէճէք էպնիյէ օլմասրղընտան, եալնըզ մէգքիւր գօնագ քիամլէն միւհթէրէք օլմուշ տուր։

Ասիթանէ, 7/19 դեկտ. 1879
Ն. 85 Զաքմաքճըլար Եօղունչու.
. . . էֆէնտի

Միւտիրի զաղէթա Թէրճ. Էֆք.

Մահը հալին Տինճի սալը կիւնիւ նէչը օլունմուշ օլան 428 նումերօլու զաղէթան միւթէպէրէլէրինտէ պիր գրթա իլան միւթալաա օլունտու։

Մէալի, կիւյա Ոսկեան աղա Արսէնեանընն ադընա խէլալ կէլմիշ օլտուղու Մէքթէպի թրպպիյէյի չահանէ թասսիդիյլէ թէհադգուգ իտուպ, ումուր վէ խուսուսաթը, Մարիֆէթի Շէրը իլէ ռույէթ օլունճաղընը պէեան, նէն իմզա վէ մուամէլաթընա բաղպէթ օլունմամասը իլանընտան ի. պարէթ օլտուղու անլաշըրմըշ տըր։

Իլանը մէգպուր միւնտէրիճաթը սըրֆ քիրպ վէ իֆթիրատան իպարէթ օլուպ, հաթթա միւմանէյհ Ոսկեան աղա թէպասյի տէվլէթի իրանիյէսէն օլուպ սէֆարէթը տէվլէթի միւշարիէյհանընն ատէմի մալիւմաթը վէ խարէյի սայիրէնին ալէհտէ վուգը օլան պիր մուամէլաթը դաթան շայեանը բադպէթ օլմաղ։

Շու հարտէ միւմիսիէյհ Ոսկեան աղանըն ումուր վէ խուսուսաթը տէնիլէն թիճարէթիկահը սապրգ «Ոսկեան Արսէնեան վէ Լեվասը» գումանեասը օլուպ, միւմանէյհիւման իսէ Ինկիլթէրրա վէ Իրան տէվլէթէյնի ֆէխամէտէրի թէպասիյէթլերինտէ պուլունտուղլարընտան, խարէյի սայիրէնին թիճարէթիկահը մէգպուրէ հեր նէ եօլ իլէ օլուր իսէ օլսուն միւտախէլ իթմէեէ դաթան սէլահիյէթի օլմասրղընը, վէ իլանը մէգպուր ահրամը պի էսաս օլուպ, նէչը իթիրմէեէ միւթէճասը օլան քիմսէնին թահթը մէսուլիյէթտէ օլտուղունու արդու պէեան իտէրիմ։

Թիճարէթիկահը մէգպուր Տէրսաատէթ իտարէ մէմուրու։

Դրէֆուս Մ. Ալեքսանդրեան

—

Թէրճիմանը Էֆֆէար.

Պալատէ միւնտէրիճ մէքթուպտա պահս օլունան իլան, սաիր զաղէթալարտա Սէրբիս Էսոդեան իմզասը իլէ տերճ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, Թէրճիմանը Էֆֆէար իտարէսի, սատէճէ պիր սէհվ էսէրի օլարագ, պու մուամէլէեի իճրա իթմէմիշ վէ սահիպի իլանտան իմզա ալընմամըշ օլտուղունան, 3 տէֆա տէրճ օլունմագ իւղրէ, թարաֆըմըզդա պու իլանը թէպլիղ իտէն զաթըն, շու կիւնլէրտէ պիր տէֆա իտարէխանէմիզէ կէլմէսինի ըէճա իտէրէք, պու չէյին տէ քէնտի իսթիգամէթ վէ մէշրուիեէթինտէն միւնթազըր օլտուղունու պէյան իտէրիզ։

Ամիտէի հավատիսէր, Էրզրում զաղէթալարընտան նագլ օլունմուշ տուր։

Տէրսաատէթտէն Ամման Հալտա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Զաթը հայրէթի բատիշահի քէան, Էվվէլկի Ցնտա Աւսթրիա սէֆիրինի հուզուրունա գապուլ իթտիքտէ, Պերլին ահտնամէսի Գազը Ալինին բօլեթիգասընա էսաս օլաճաղընը, սէֆիրի միւշարիէյհէ թէեմին իթմիշ, վէ Աւսթրիա իլէ տախի միւնասէպաթը տօսթանէնին իպգասընա տաիր արզու պէեան իտիպ Գազը Ալինին պու պապտէ լաղրմ կէլէն զայրէթտէ գուռուր իթմէեէճէյինի տէ պէեան պույուրմուշ տուր։

—Սաարգամ խայրէտտին բաշա հազրէթլերինին, Սըրպիա սէֆիրի Մ. Գրիսթիչի հուզուրունա գապուլ իթտիքտէ, հիւքիւմէթի սենիյէնին Սըրպ իմարէթի իլէ հիւանիւ միւնասէպաթտա պուլունմագ արզու իթտիյինի պէեան պույուրմուշ օլտուղու, Էրզրում զաղէթալարընա եազըլըեօր։

—Թէպրիզտէն 9 քեան. Էվվել Թարիխլէ Սինանդրա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլըրընա կէօրէ, շէհիրի մէզքիւրէ պիր Օսմանը գօմիսիօնու միւվասէլէթ իյլէմիշ, վէ պու գօմիսիօնուն մէմուրյէթի, Պերլին ահնանամէսինէ թէվֆիգէն Գօթուր գաղասընը Իրանա թէրք իթմէքտէն իպարէթ իմիշ, վէ պու չէյ, իբի իւշ հաֆթայա գատար իճրա օլունանագ պիթէճէք իմիշ։

— Թէպէտտիւլի վիւքէլա միւնասիպէթիյլէ շերէֆսատը օլան խաթթը հիւմաեունտա վատ օլունմուշ օլտուղու մալիւմ օլան ըսլահաթ ֆէրմանը հիւմաեունու. հագգընտա պուրաճա շիմտիլիք եէնի պիր խապէր ուզ իսէ տէ, Տէրսաատէթտէն 9 ք. եվվել թարիխլէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, սարայը հիւմաեունտա թահթը ըիասէթի հազրէթի բատիշահտէ ֆէվզելատ վիւքէլա մէճլիսէրի ագա օլունուպ, սաարը օլաճագ իշպու ըսլահաթ ֆէրմանը հագգընտա միւզաքերելեր ճերէեան իտէօր իմիշ։ Պու ֆէրման, Պերլին ահնանամէսինտէ պահս օլունան ըսլահաթը հավի պուլունաճագ վէ ահքամը միւնաերիճէսի բէք զիատէ հուրրիեէթբերվերանէ պիր սուրէթտէ օլաճագ իմիշ։

Ինգլիս ֆէրմանը հիւմաեունուն միւզաքերաթընա, բէք զիատէ հեհմիեէթ վիրիլմէքտէ օլուպ, սապրգ վէ էսպագ ատարաղամըր մէճլիսէ տապէթ օլունմագտա, վէ Սաֆվէթ բաշա հազրէթլերինէն տախի հազրը պուլունմագտա օլտուղու, խապէր վիրիլիօր։

— Պիր Բուս զաբիթինին էսիրնէտէ ինկիլիզ գօնսօլօսունա հաղարէթ իթմիշ օլմասընա տայիր կէչէնտէ պիր ֆրդրա տէրճ իթմիշ իտիք· Էվրօբա զաղէթալարընտա պու խուսուս հագգընտա աթիտէքի թէլէկրաֆ կէօրիւմիւշ տիր։

«Ցէրսաատէր, 9 քեան. Էվվել.

«Ֆէնէրալ Թօթլէպէն, պէյանը մաղէրէթ իթմէք վէ գապահաթլը ղապիթին ըիւթպէսի ալընըպ հապսա իլգա օլունմուշ օլտուղունու պիլտիրմէք իւղրէ, իւմէրալ ասքէրիյէտէն պիր զաթը, Էսիրնէ ինկիլիզ գօնսօլօսունուն նէզմնէ կէօնտէրտի։ Գօնսօլօս, Մր. Լէյարտտան Թալիմաթա պէքլեմէքտէ օլտուղունու պէյան իթտի։

«Բաղար կիւնիւ, ատէթի գատիմէեէ մուզայիր օլարագ, Էսիրնէ գօնսօլօսանէսի իւղերինէ ինկիլիզ պայրաղը չէքիլմէմիշ իտի։

«Ինկիլթէրրանընն տահա միւքեմմէլ պիր Թարզկէ Թալէպ իտէճէյի միւհթիմիլ տիր։»

—Սէրասքէրի ճեփտ Ղազի Օսման բաշա հազրէթլերինին Օսմանը օրտուսունու միւճեատտէն վէ միւքեմմէլէն Թէշքիլ վէ Թանզիմ իշլէն պիր լայհա Թանզիմ իթմէքտէ օլտուղու, Էվրօբա զաղէթալարընտա պու խուսուս հագգընտա Ռուսլարտան պու զաբիթին սէթը իթմէք իւղրէ, հեր Թարաֆտան Ռուսլարա գարշը խաթլար կէօսթէրտի իսէ տէ, պունլար Թահթաբէրտէ կիպի ինճէ վէ նարին խաթլար իտի։ Նէհայէթ Էրզրում միլայէթինտէ նէ գատար ասքէր վար իսէ ճիմլէսինի նէզմնէ ճէլպ իտիպ, Բինէք, Գարս վէ Իկտիր իլէ Էրզրում արասընտա խաթթը ըիւճաթը մուհաֆազա իտէճէք պիր մէվզի թութամատը· չէյլէ քի, պու իւչ խաթտան հանկըսը պօղուսա օ պիրլերի տէ արդալարընտան էմին օլմատըգլարընտան, օնլար տա պօղուլան իլէ պէրաբէր ելերի չէքիլմէյէ մէճպուր, օլաճագլար ըաը։

(Տեսէ՛ք)

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

(1877 յունիս 15 տէն դեկտեմբեր 30 ա գատար)

—

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՄՈՒՀԱՐԷՊԼԷՐԻ

ԷՎՎԷԼԻԱԹ

—

(432 նումէրօդան պէվմ)

«Հէր նէ գատար քէնտի մէմլէքէթիմիզտէ Ռուսլար թէրաֆընտան ղայրը մէշրու նիչէ զալիմլիքլեր, վահշիյէթլեր վէ պարպարլըգլար կէօրտիւք իսէ տէ, թահթը ղուլմ վէ իթիսաֆլարընտա պուլունան Երևանըն մաղլում ահալիսի հագգընտա սիզին իթիտալանէ տավրանաճաղընըզը տա մէմուլ իտէրիմ. մէճպուլ օլտուղունուզ ալսլագը համիտէ վէ մէվրուս պուլունտուղունուզ ուլվվու ճէնապ իգթիզասընտան իպրաղ վէ նէֆսանիյէթտէն մասուն օլմանըզը թէմէնների իտէրիմ։

«Էշրէֆը գավանինի ալէմ օլան շերիաթը ղարրայա մուղայիր պիր հարէքէթ հիչ պիրինիզին ճիւրաթ իթմէյէճէյինի, վէ Ռուսլար կիպի զաոպ վէ ղարաթ վէ մէզալիմ քիմսէնին ճէսարէթ իտէմէյէճէյինի, մուսամմամ պիլիրիմ։

«Հաղդ Թաալա հազրէթլերինին էշրէֆը մոխլուգաթը օլան ինսանը խիլաֆը շէրի իտամ իթմէք կիպի պիր ճինայէթը մէքրուհ ոահա օլամաղ. իմոի, հագգըզ գաթլերտէն վէ նէհպ իւզաթան իճթինապ իտինիզ. սիզին հիմայէթինիզէ սըղընանլարա պիր ֆէնալըգ իթմէյին. պաչգատըր էյէր պի հագգըն իտամլերինի միսթէկզիմ հալ ու հարէքէթտէ պուլունուրլար իսէ։ Ֆուդարա վէ ահալինին էմլաք, եմվալ վէ ըրզընա բայէթ իտին. չիւնքի օնլար տա գալպլերինտէն պիզիմ իլէ հեմէֆքեար տըրլար։ Սահիպլինին բիզասը օլմայան չէյլերի ճէպրէն միւպայա իթմէյին. իճրաի այինլերինտէ քիմսէյէ մուամանաթ իթմէյին. անլերին մապուտլերինէ, քիլիսէլերինէ վէ քէշիշլերինէ բայէթ իտին. Ռուսլարա իսթիհքեամ օլանլարտան մասատ քիմսէնին խանէսինի հարամ վէ խարապ իթմէյին. տինլերի, լիսանլարը վէ ուսուլ վէ ատէթլերի սէպպինէ օնլարա գաթա հադարաթ կէօսթերմէյին. մեճրուհ վէ հարպ էսիրլերինէ նէ պիր էզիյէթ վերին նէ տէ իտամ իտին. վէ մեճրուհլարը խասթախանէլերինէ սիղ նագլ իտին. գաթլ իթմէք իւղրէ ֆիրարիլերին արգասընտան տուշմէյին. Ռուսլարըն չիտէթ վէ վահշիյէթինէ պենզէմէյին, վէ էսիր էտէմատյինիզ իչիւն դաչանլարը թէլէֆ իթմէյին։ Հէր ինսան հեր նէ մէղհէպինտէն օլուր իսէ օլսուն, Հաղդ Թաալանըն էն իզզէթլի մախլուգու տուր. պինանէն ալէյհ տիւշմէնի մագթուլերինի տէֆն իթմէքտէն մէն իթմէյին, վէ անլերին տէֆն իտէմատիքլերինի սիզ տէֆն իտին. մուհարէպէնին խարըճընտա եէրէ տիւշէնլերի թէքրար վուրմայըն, վէ աղալարընը գաթ իթմէյին, վէ ագըլը ատատմար կիպի, պու նասիհաթլարըմը տիյնէյիպ, զալիթլերինիզէ իթթաթ վէ շէրիաթը ղարրայա միւթավասաթ իտին։»

Մուխթար բաշա, Ինգլիս Ընատօլու մուհարէպէլերինտէ հեր նէ մերթէպէ մէհարէթ վէ շէճաաթ իպրաղ իտիպ, Նայիլի մուվաֆֆաղիյէթ օլտու իսէ տէ, Օսմանլըլարը պէտպախթլըղընտան, մայէթ գօմանանլարընտան վէ Լարը Շուրատան տախի լաղըմ կէլէն մուավէնէթի պուլամատը։

Սթամպօլտա Մուխթար բաշանը զաֆերլերի իշիթիլտիքտէ, քէնտիսինէ տայիմա միւհթաճ օլտուղու իմտատ ասքերի կէօնտերիլմէտիքտէն մատատ, Թունա օրտուլարը իչիւն քէնտիսինտէն իմտատ թալեպ օլունտու. նէ ագըլա իսէ պիլմէյիպ, ֆագաթ Պաթումուն մուհաֆազասընա օն պին ասքեր քեաֆի իբէն, օրատա օթուզ պին ասքեր պաթալ իթտիրիլպ, Տէվրիշ բաշա տախի Մուխթար բաշա էմրի թահթընտա օլաճագ իբէն, դաչ տէֆա Պաթումատան ասքեր թալեպ իթտի իսէ կէօնտերմէյիպ, Լազիսթան չըդմաղլարընտա վէ պաթագլարընտա, սրթմատան վէ իլելը սայիրէտէն պիր չօգ ասքեր պէյհիւտ թելեֆ օլտու։

Պէյլէ միւշքիլաթլար վէ պէյլէ մուավէնէթսիզլիքլեր պիր տէվրը զաֆերտէ չօգլուգ կէօրէ կէօրիւնմէտի իսէ տէ, իւչ այ սօղրա Ինատօլուտա կէօրիւլէն մաղլուպլիյէթլերէ վէ ֆելաքէթլերէ ասըլ սեպեպ պունլար օլտուլար։

Մուխթար բաշանըն մաեէթինտէ պուլունան ասքեր աղ օլտուղունտան, Ռուսլարտան պու զաֆերը սեթը իթմէք իւղրէ, հեր Թարաֆտան Ռուսլարա գարշը խաթլար կէօսթերտի իսէ տէ, պունլար Թահթաբէրտէ կիպի ինճէ վէ նարին խաթլար իտի։ Նէհայէթ Էրզրում միլայէթինտէ նէ գատար ասքեր վար իսէ ճիմլէսինի նէզմնէ ճէլպ իտիպ, Բինէք, Գարս վէ Իկտիր իլէ Էրզրում արասընտա խաթթը ըիւճաթը մուհաֆազա իտէճէք պիր մէվզի թութամատը. չէյլէ քի, պու իւչ խաթտան հանկըսը պօղուսա օ պիրլերի տէ արդալարընտան էմին օլմատըգլարընտան, օնլար տա պօղուլան իլէ պէրաբէր ելերի չէքիլմէյէ մէճպուր, օլաճագլար ըաը։

(Տեսէ՛ք)

վիլայէթի վալիկներն թայինները տայիր, Էվրօբա զաղէթալարընտա ոգիաէքի թէլէկրաֆ կէօրիւլմիւշ տիւր։

«Տէրսաադէն, 10 ։ Կէչ.

«Յունարէթի ըսմիսեան թաստիգ օլունուսունա կէօրէ, Յունաստանի Մահմուտ բաշա հաղրէթլէրինեն թարատիլուսը Զարպա կէօնտէրիլմէսի, իւլէտա վէ մէմուրինի տէվլէթաէն զաղը զէվաթ ինէ խաֆի պիր իթթիֆատտա պուլունուսուղու, զաղթիկէ նէզարէթինին պէր ըսաբէցօսու իլէ ծաղէյնի հիւմայունա խաւաֆը վիրիլմիշ օլմասը ռգզգինտէ վուգուպ պուլմուշ տուր։ Իւլէտա վէ մէմուրինաէն պուլունան զէվաթը մէզքիւրէ տախի, հարաբեաթը ֆագէալարի իլէ Զաթը հաղրէթի բաբիշահի վէ վիւքելա վէ ահալի մեհանէսինտէ իթթիֆագ սըղըդ հուսուսլինէ չալէշմիշ օլտուգլարընտան, քէնտիլէրի տէ Յէրսաաէթտէն թէպիտ օլունմուշլար աբը։»

—Ֆրանս Ռիս զաղէթասը, Յէրսաաէթքին մուխթէլիֆ սուրէթտէ, եանի պիր գաչ տէվլէթ ասաքիրի թարաֆընտան իսթիլա օլունաճաղը շայեասընը (՞՞՞) սան նիւսթէլէրինտէն պիրինտէ թէզիպ իսէյօր։

—Ալսթրիա ֆէլիի ահտը Ար-շիտիւգ Բօսօլֆուն դայրնա պիր գաղա կէլիշ, էլինտէն եարալանաշղընը կէչէնտէ պիր Հավաս թէլէկրահը խաբէր վէրիշ իսի։ Էվրօբա զաղէթալարընտա զա պու պաբատէ ռգիաէքի թէլէկրաֆլար կէօրիւրիշ տիւր։

«Բրլին, (Հանէմեա էյալէթքինին պաշ շէհրի)։ 11 ։ Կէչ.

«Ցիունցի Ֆրան, Ընշնիւք բօսոլֆ։ ազիր թիսրիֆնէք իլէ ոյնար իշէն, սոլ ելինտէն եարալանաշ։ Հուրբուն իշարէթ բաբմաղը իլէ զաղ բարմաղըն տրաբանտան ելինեն տէնիզ ո պիր թարաֆա կէչ։ Ֆարանցա սէնաթօ մէճլիսի ազասընտան վէ ճումհուրիյէթ թարաֆտարանընտան վիս Ամիրալ Ժօրէ, Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի թարաֆընտան Խբանեա սէֆարէթինէ թային դելընմըշ տըր։

—Խբանեա գրալը Ալֆոնս, զէվճէսի միթէվէֆաթ Մէրչէտէս եէրինէ, միւմիլէյհանըն պէօյիւք գըզ գարընտաշը իլէ ագտը իզտիվաճ խտէճէյի, վէ պու սուրէթլէ, կէչէնքի նիւռեսլէրի [illegible] պէլ [illegible]

նասէպ իրայէ իթմիշ օլտուղումուզ նէզաքէթ վազիֆէսինի ի-ֆա՝ էտէճէէյի, Էվրօբա զաղէթալարընտա զավէէն ըիվայէթ օլունմաղտա տըր։

—Բէռլին Օսմանը օրտուսուդուն Ֆէսիմինտէն պէրու թամ պիր սէնէ օլմուշ օլտուղունտան, ալտիֆրանկա քեան. էվվէլին 10նեը կիւնիւ Ֆուրբէշտէ պու միւնասիբէթլէ իհրաէ զէյնէթ օլունմուշ տուր։

—Ռուսիա տէվլէթի, պահրիյէ գուվվէթինի արթըրմաղա չալըշմաղտա օլտուղունտան, պու խուսուսա սարֆ օլունմաղ իւզրէ ալթը միլիոն ռուպլի թախսիս իթմիշ օլմաղը, պու աղչէ իլէ պիր թաղըմ սէֆայինի հարպիեէ ինչա օլունաճաղ տըր։

—Թէրճէմանը մէմուրիյէթինտէ պուլունան վէ ալթմըշ եաշընա վարմըշ օլան պիր սահմին ինկիլիզ տախիլիեէ նէզարէթի միւսթէշարընա վէ Բարիս սէֆիրի լորտ Լայնա իմզասըզ օլարագ պիրեր մէքթուպ եազըպ, քէնտիսինէ շու մըզտար բարա վիրիլմէզ իսէ, գըրալիչա Վիգթորիայը գաթլ իսէճէյինի թէհտիտ իթմէսի իւզերինէ, ինկիլիզ զապթանը թարաֆընտան թէհտիտիրի իհթիյաթքեարանէ իթթիխաղրոա պաշլանըլմըշ, վէ գրալիչանըն սաքին օլտուղու Ուինտսորը սարայընը մուհաֆազա գարաշօլու արթըրըլմըշ տըր։

—Թրէնս կօրչագօֆ քեան. էվվէլին 12նեի կիւնիւ Զարըն հուզուրանա չըգմըշ, վէ էմրի իմբերաթօրինէ թէվճիհէն, թէքրար խաբիճիեէ նէզարէթի մեմուրիյէթինի իճրա իթմէկէ պաշլամըշ տըր։

—Ազանիսթան հաղդընտա ինկիլիզ զաղէթալարընտան տէրճ իմտիրճիլերի էարայիզի հավատճաթ ճիւմիէսինտէն օլմաղ իւզրէ Ցեալ Թէնիւ զաղէթասընըն Յաղդատան ալտրդը պիր թէլէկրաֆ, սապէդ Ալի Ֆէսճիա գօմանտանը պուլունմուշ օլան Ադիան ժէնէրալընը, էմիր Ճիրիր Ալինին էմրի իւզերինէ պիր թօրուն աղըզնա պաղլանարագ էօղլէճէ գաթլ օլունմուշ օլտուղունու խապէր վիրէյօր։

—Ջին տէվլէթի, Էվրօբա իլէ իրթիպաֆընը բէյտէրբէյ արթըրմաղ Նիկէթինտէ օլտուղունտան, Ֆ. Բէթերսպուրգա վէ Բարիսէ պիրեր եէնէ սէֆիր թային իլէմիշ օլուզ, պունար մահը հաղլն սօնունա տօգրու Էվրօբայա միւվասէլէթ իտէճէք տիր։

— Շարգի Ռումէլինին Պուլղարիսթանա իլհագը մատտէսինէ տայիր Էվրօբա զաղէթալարընտա աթիտէքի թէլէկրաֆ կէօրիւլմիւշ տիւր։

«Ս. Բէթերսպ. 12 ք. էվվէլ

«Նէվսկի Վէդոմ նամ Ռուս զաղէթասը Գերլին մուխպիրինին խապէր վիրտիյինէ կէօրէ, Լօնտրա Ալէման սէֆիրի, լորտ Սալսպուրիյէ վագը օլան պիր թէպլիղաթընտա, Պուլղարիսթանըն վէ Շարգի Ռումէլինին պիրլէշմէսինէ ինկիլթէրրա միւսաատ իթմէսինի թալէպ իյլէմիշ տիր։ Պունա մուգապիլ, ինկիլթէրրա Յէրսաաէթի քէնտի հիմայէսի թահթընա ալարագ, Յէրսաաէթի ճիվարընտա պաղը մէվգըյի խսթիա իտէճէք իմիշ։

«Մուխպիրի միւմանիլէյհին իֆատէսինճէ պու պապատ մուխապերաթա տէվամ օլունույօր իմիշ։»

—Սաարը սապէդ Սաֆվէթ բաշա հաղրէթլէրինին Բարիս սէֆարէթինէ թային զըլընճաղը, Էվրօբա զաղէթալարընտա մէրվի տիր։ Էյէր պու նէվ բիվայաթա էթիմսա օլունմաղ լազըմ կէլիր էսէ, Նամըգ բաշա հաղրէթլէրի տախի Գաղտատա վալիսի օլճաղ իմիշ։

— Սաարը ճէտիտ թայրէտտին բաշա հաղրէթլէրի տիւէլի ֆախիմ նէզարինտէ պուլունան սիւֆէրայի սալթանաթը սէնիյէյ պիր գըլթա թահրիրաթը ումումիյէ կէօնտէրիպ, թէպէտտիւլլա վիւքելայը խապէր վիրմիշ, վէ պու թէպէտտիւլէն մագսատ, տախիլի միւշքիլաթը վէ մէսայիլի բօլիթիգիյէյի թէտտավիրի սերիյէ իլէ հալ վէ Պերլին ահնամէսի իլէ աէվէթի Ալիյէնին իթթիխաղ իյլէտիլի թէահհիւտաթը պիր ան եվվէլ մէվզրի իճրայա վաղ իթմէքտէն իպարէթ պուլունմուշ օլտուղունու պէեան իյլէմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Խարիճիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի միւսթէշարլըղը, ինդարէ վիլայէթի վալիսի սապէդ ալթուֆէթլու Հայատար էֆէնտի հաղրէթլէրինէ,

Ալիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի մէքթուպճուլուղու, մէճլիսի թէմէեիի ճէզա տայրէսի ազասընտան սատատէթլու Վասֆի էֆէնտի հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

—

Էսքիճէ խանէտանընտա խալիլ աղայա, Ցթաագը ամերճ միւտիրլիյի բայսի թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

—

Ղազի Ահմէտ Մուխթար բաշա վէ Զահաճ էֆէնտի վէ Ագէտին պէյ էֆէնտի հաղարաթընին, հուտուտը Եունանիեէ գօմիսիօնունա թայինէրի, բէսսէն թաստիգ վէ իլան օլունմուշ տուր։

ԿԷԶԷՆ ՀԱՅԹԱՖԻ ՖՈՒՐԹՈՒՆԱ

Պու վաղրանըն նէթիճէսի միթէսսիֆէսինէ տայիր բէյտէրբէյ ալընմաղտա օլան մալիմաթը ճէտիտէանի պաղրսընը պէր վէճհի զիր տէրճ իտէրիպ։

Թէքիրտաղ բիշկէահընտա լէնկէրնտաղ պուլունան 17 գըլթա սէֆայինտէն 3 գըլթասը ղարդ օլմուշ, վէ 12 գըլթասը տախի դարայա տիւշմիշ տիր։ Ճան ղաեաթը պէօյիւք տէյիլ տիր։

Բուսլարընը Ալա Սթէֆանոստա ինչա իթտիքլէրի իսքէլէլէրինէ պիր գաչը կիպի, Թէքիրտաղտա ինչա իթտիքլէրի իսքէլէլեր տախի խարապ օլմուշ տուր։

Ֆուրթունա սիւքիւնէթ պուլուր պուլմաղ, բէնչէնպիհ կիճէսի սաաթ 6 բատտէլէրինտէ, Թէքիրտաղտա իքի տէֆա հարէքէթի արդ վուգու պուլմուշ տուր։

Պուղտայ հումուլէլի պիր Եունան վաբօրու, Ցէտէ աղաճ բիշկեահընտա գարայա օթուրուպ բարալանմըշ իսէ տէ, ճան ղաեաթը օլմամըշ տըր։

Զարշէնպիհ կիւնիւ Սթամպօլտան հարէքէթ իտէն Ռիս Կրանտ նամ Ֆրանսըզ վաբօրու, Մարմարա խէնիզինտէ ֆուրթունայա թութուլուպ, խայլուճա զէտէլէնմիշ, վէ թամիր իչիւն Զանագ գալէտէ տուրմաղա մէճպուր օլմուշ։

—Սաարը սապէդ Սաֆվէթ բաշա հաղրէթլէրինին Բարիս սէֆարէթինէ թային զըլընճաղը, Էվրօբա զաղէթալարընտա մէրվի տիր։ Էյէր պու նէվ բիվայաթա էթիմսա օլունմաղ լազըմ կէլիր էսէ, Նամըգ բաշա հաղրէթլէրի տախի Գաղտատա վալիսի օլճաղ իմիշ։

— Սաարը ճէտիտ թայրէտտին բաշա հաղրէթլէրի տիւէլի ֆախիմ նէզարինտէ պուլունան սիւֆէրայի սալթանաթը սէնիյէյ պիր գըլթա թահրիրաթը ումումիյէ կէօնտէրիպ, թէպէտտիւլլա վիւքելայը խապէր վիրմիշ, վէ պու թէպէտտիւլէն մագսատ, տախիլի միւշքիլաթը վէ մէսայիլի բօլիթիգիյէյի թէտտավիրի սերիյէ իլէ հալ վէ Պերլին ահնամէսի իլէ աէվէթի Ալիյէնին իթթիխաղ իյլէտիլի թէահհիւտաթը պիր ան եվվէլ մէվզրի իճրայա վաղ իթմէքտէն իպարէթ պուլունմուշ օլտուղունու պէեան իյլէմիշ տիր։

ՄԱՂՐՈՒԳ ՏԻԶԱՆԹԷՆ ՎԱԲՕՐՈՒ

Պու վաղրայը միւտիրիյէյ տայիր, պէր վէճհի աթի պաղը թաֆիրաթը ճէտիտ տէրճ իտէպիբիրիպ։

Ճան ղայաթը էէ-ղ էէ-ղ էէ քիշիտէն զիյատէ օլտուղու թաստիգ օլունույօր։

Կէրէք ինկիլիզ վաբօրունա վէ կէրէք իմատատա կէլէն սանտալլարա աթըլարագ անճաղ գուբանքիշի գաատար գուրթուլտալիմիշ օլուպ։ Մըսըրտա Ֆէլճիգա դօնսօլսու պուլունտուղու հալտէ, պու տէֆա Ֆէլճիգա տէվլէթինին Պուլղարիսթան բօլիթիգա մէմուրլուղունա թային օլունան Մ. Ժանսէն տախի պունար միհանընտա տըր։

Ղարդ օլան ատէմլերին էքսէրիսի, Թիւրքիա էհալիսինտէն օլուպ, իչերինտէ Սէլանիք եահուտիլերինտէն չօգ ատէմ վարիսի։

Պէնդրէն վաբօրունուն գաբուտանը Մ. Տիւգրօ տախի, վաբօր հէյէթինտէն սակիր պաղը ատէմլէր իլէ ղարդ օլմուշ տուր։

Պու վաղրա, գաբուտանըն եանը պիր մանօվրասընտան նէչաթ իթմիշ օլտուղու անլաշըլըյօր։ Պէնդրէն ինկիլիզ վաբօրունա չաթըպ բարալանաղընը սէսի իշիտիլմիյի կիպի, պէտպախթ Պէնդրէն պիւթիւն եօլճուլարը պիր աղրզտան վէ եիւքսէք սէս իլէ գաբուտանա պէտտուա օգումուշլար տըր։

Պու վաղրա Մարմարա տէնիզինին խարիճինտէ վէ զօղաղտա զուհուր իթճիշ իսէ տէ, Ցուրթունա օլտաա բէք շէտիտ օլտուղունտան, եագընտա պուլունան կէմիլէրտէն սայքի հիշ եարտմ օլունմամըշ տըր։

Սէլանիք ճիհէթի գօմանտանը միւշիր Ալի Ցուշիպ բաշա իլէ, հարէմինտէն պուլունան պէշ նէֆէր գատընլար, վէ 25 նէֆէր խրտմէթքեարլարը, ղարդ օլանլար միյանընտա տըր։

Ըսլահաթը ումուրը մալիյէտէն օլմաղ իւզրէ, վերկիլերին թասհիհի նիսպէթի զըմնընտա պիր գանուն եարըլարագ իքմալ զըլընմըշ տըր։ Պու գանուն հիւքիւմնեճ վերկիլեր հերքէսին զուտրէթինէ կէօրէ թէվզի օլունաճաղը կիպի, իչպու թարհ ու թէվզի մատատէսինտէ սուի խթիմալաթ վուգուինի մէն իչիւն, էհլի վերկինին լէտ էլ իգթիզա շիքեայէթ խոէպիլմէյերի իչիւն պիր դայտէ իթթիխաղ օլունաճաղ տըր։

Աշարընն տախի դավայիտինի թէզպիհ զըմնընտա նիզամաթը լազըմէ եարըսմըշ օլուպ, պու նիզամաթըն թաթպիգաթընա, էվվէլ պէ էվվէլ պիր իքի վիլայաթտա պէտ ու միւպաշիրէթ օլունաճաղ տըր։

Թահսիլաթ իշինին զապթթա իտարէսինտէ պուլունմասը տախի ույղունսուզ օլտուղունտան, այրուճա թահսիլտարլար թայինի, վէ էհլի վերկիտէն ալընան վերկիլեր իչիւն սիւրէթի մունթազամէտէ սէնէտլեր իթասընա տախի դարար վիրիլմիշ տիր։

—Նէզարէթի մալիյէ տէվարինին ըսլահը զըմնընտա, մալիյէ նազըրընը Շուրաի տէվլէթէ կէօնտէրիյի պիր լայհա թահրը թէզէքքիւրէ ալընըպ, մուճիպինճէ պիր գանուն եաբըլմըշ, վէ տէվարիի մալիյէ բուէսաասընը նէզարէթէ վէ նէզարէթին մէպուսունա գարշը մէսուլ Ֆօլմալարը էսասը իւզերինէ պիր ուսուլը մէսուլիեէթ թային գելընմըշ տըր։

—Վիէննա զաղէթալարընը խապէր վիրտիքլերինէ կէօրէ, չիմոի Պօսնա վիլայէթինին Պէհքէ սանճաղընտա էէ-ղ օ՞ռ-ղ-պէշ եաշընտա պիր Թիւրք վար իմիշ, քի պու իհթիյար հալինտէ 40 օդգա եիւք գալտրրապիլմէքտէ իմիշ։ Պու ատէմ, Ալսթրիալըլարը պիրինճի նաբօլէօն ալէյհինտէ իթտիքլերի մուհարէպէտէ վէ 1804 սէնէսի Սըրպ մուհարէպէսինտէ հազը պուլունմուշ տուր։

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Եագընլարտա Արարատեան ընկերութիւն մէնֆաաթընա օլարագ էլտօրատտօ սալօնունտա միւքէմմել պիր պալ վիրիլէճէյի իշիտիլմիշ տիր։

Թաֆսիլաթը մատտէ իլէրիւտէ տէրճ օլունուր։

Սահէռ Լմրէյա
ԱՆՏՈՆ ՕԱԳԱԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕԲԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 21 Գեանուն էվ.

Ինկիլ. Հոսամը Ինկ. Լիր.	94 1/4	
Օսմ. Էսհամը աչըլը	11 5/16	
» » գաբանը	11 3/16	
Իսթիգրազ 65	14–	
» 69	13 1/4	
» 71	50 1/4	
» 72	20 3/4	
» 73	12	
Օսմանը պանդաքը	8– 5/8	
Ռուսիա իսթիգրազը	81–5/8	
Դամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	-	

Բարիզ, 21 Գեանուն էվ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.		79–70
» » 5		112–80
Օսմ. էսհամը աչըլը		11–90
» » գաբանը		11–77 1/2
Իսթիգրազ 65	Ֆր.	70–
» 69		68–75
» 73		62–50
Օսմանը պանդաքը		468–75
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի		43–75
Իթալիա էսհամը		75–80
Դամպիս Լօնտրա 3 այ վատէ		25–35

Վիէննա, 21 Գեանուն էվ.

Ամիս	Ֆիորին	100–10
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի		21–

ԴԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ապ. գաբ. 12–21
Պու սապահ 11 ք. էվ. աչըլ. 12–25
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ. 67–
» 65 » 6 % ֆ. 71–
» 69 (Բինար) 6 70–
» 72 (Պոն տիւ Թրէզօր) 21–50
» 73 6 % ֆ. 66–
Ռումէլի չըմէնտըֆէր 3 45–
Ագճէ ֆայիզի % 9–

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍՈՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ 5–
Ստամպոլ պանդաքը 6–10
Սօսիէթէ ժէնէրալ 4–20
Թրամվայ 1–50

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

		Ղ. Ֆր
Օսմ. լիրասը 100 ղրշան		
Պէյաղ մէճիտիյէ ֆարգը		108–24
Մէթալիք	»	121–
Պագրը	»	179–
Գայմէ	»	395–
Ինկիլիզ լիրասը		109–10
Ֆրանսըզ ալթունու		87–12
Բօլ		89– 8
Գրիմից ալթունու		51–10